

**KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
OBCE BRUSNO
2018 - 2023**

Komunitný plán sociálnych služieb obce Brusno

Máj 2018

Schválený Obecným zastupiteľstvom obce Brusno, dňa 04.06.2018 uznesením č. 31/B6/2018

Obec Brusno

976 62 Brusno

Tel.: +421 48 4194423

www.brusno.sk

Spracovanie: Mgr. Zuzana Hrušková

Príhovor

Vážení občania,

teší ma, že Vám môžem predstaviť Komunitný plán sociálnych služieb našej obce. Je to strategický dokument, ktorý prezentuje spôsob a smerovanie sociálnej pomoci našim občanom, ktorí nevedia svoju situáciu riešiť sami, alebo s pomocou rodiny. Definuje priority, aktivity a služby, ktoré obec Brusno poskytuje a plánuje rozvíjať a rozširovať v horizonte nasledujúcich piatich rokov.

Zákon o sociálnych službách ukladá samosprávam povinnosť plánovať sociálne služby na základe komunitného plánovania. Komunitný plán je nástroj, ktorý zisťuje nedostatky v oblasti poskytovania sociálnych služieb, poukazuje na potreby občanov, hľadá riešenia ich sociálnych potrieb a stanovuje priority budúceho rozvoja. Prostredníctvom komunitného plánu môžeme plánovať obsah aj rozsah sociálnych služieb tak, aby zohľadňoval špecifiká obce Brusno a jej obyvateľov.

V rámci prípravy Komunitného plánu sociálnych služieb obce Brusno na roky 2018 – 2023 sme oslovili všetkých, ktorí v sociálnych službách pracujú na úrovni obce či regiónu. Do procesu sa mohol zapojiť každý obyvateľ obce, a to prostredníctvom dotazníkového prieskumu alebo osobne pri kontakte so sociálnymi pracovníkmi alebo zamestnancami obce. Výsledkom je nielen určenie stratégie rozvoja sociálnych služieb v obci, ale najmä vytvorenie priestoru pre spoluprácu samosprávy s ostatnými organizáciami pôsobiacimi v sociálnej oblasti nie len v obci ale i v regióne. Vďaka tomu je možné identifikovať problémy a spoločne hľadať riešenia s aktívnym zapojením vás, obyvateľov obce. Myslím si totiž, že sociálna starostlivosť, podobne ako vytváranie podmienok pre kvalitný život v našej obci, nie sú len otázkou úzkej skupiny odborníkov, ale sú výsledkom angažovanej práce a zapojenia sa do riešenia vecí verejných, ktoré sa týkajú každého občana našej obce.

Komunitný plán sociálnych služieb obce na roky 2018 – 2023 nadväzuje na predchádzajúci komunitný plán na roky 2015 -2020. Úspešnosť jeho realizácie bude závisieť nielen od obce, ale aj od aktívnej spolupráce všetkých účastníkov sociálnych vzťahov. Zároveň je závislý od finančných prostriedkov, potrebných na realizáciu jednotlivých aktivít.

Verím, že aj vďaka Komunitnému plánu sa nám bude dariť adresnejšie a efektívnejšie využívať dostupné finančné zdroje tam, kde je to potrebné a dôležité. Dokument je podkladom nielen pre odborníkov, ale pre všetkých obyvateľov obce.

Viera Krakovská
starostka obce

Obsah

Úvod.....	5
II TEORETICKÁ ČASŤ.....	6
1. Komunitný plán.....	6
1.1. Podstata komunitného plánovania.....	6
1.2. Komunita a komunitný rozvoj.....	8
1.3. Legislatívne východiská poskytovania sociálnych služieb.....	8
1.4. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov.....	16
1.5. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Brusno na roky 2014-2020.....	19
II ANALYTICKÁ ČASŤ.....	23
2. Sociálna analýza.....	23
2.1. Analýza sociálnych a demografických údajov obce.....	24
2.1.1. Základná charakteristika územia.....	24
2.1.2. Obyvateľstvo.....	25
2.1.3. Školstvo.....	25
2.1.4. Služby.....	26
2.1.5. Zdravotníctvo.....	26
2.1.6. Kultúra, šport.....	27
2.1.7. Nezamestnanosť.....	27
2.1.8. Sociálne znevýhodnené skupiny.....	28
2.2. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb.....	29
2.3. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb.....	34
III STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	38
3.1. Ciele a priority cieľovej skupiny SENIORI.....	39
3.2. Ciele a priority cieľovej skupiny DETI, MLÁDEŽ A RODINA.....	41
3.3. Ciele a priority cieľovej skupiny OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM.....	43
3.4. Ciele a priority cieľovej skupiny OSOBY V ŤAŽKÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH.....	44
IV REALIZAČNÁ ČASŤ.....	47
4.1. Rozvoj ambulantných, terénnych a pobytových sociálnych služieb.....	47
4.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb.....	50
4.3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb.....	50
Záver.....	52
Vysvetlivky.....	53
Použitá literatúra.....	55
Príloha	Chyba: Zdroj odkazu nenájdený

Úvod

Sociálne služby sú súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje ľudsko-právny rozmer a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov a prijímateľiek. Občania v dôsledku ich nepriaznivej sociálnej situácie odkázaní na verejné, osobitne sociálne služby, si majú právo uplatňovať svoje práva na slobodný a nezávislý život s podporou spoločnosti a nediskriminačnom princípe.

Sociálne služby sú určené pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii odkázaných na pomoc a podporu inej osoby, či pre jednotlivcov alebo skupiny, ktorí sa náhle ocitli v krízovej životnej situácii a potrebujú pomoc. Ich príprava, prijatie no najmä následná realizácia si vyžaduje dosiahnutie zhody všetkých zainteresovaných strán.

Komunitné plánovanie sa v súčasnosti čoraz viac dostáva do záujmu regionálnej a miestnej politiky a do záujmu občanov, predstavuje dlhodobé budovanie vzťahov medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a užívateľmi sociálnych služieb. Je overeným nástrojom strategického plánovania sociálnych služieb založeného na analýze potrieb obyvateľov obce, existujúcich sociálnych služieb a predvídaní budúcich potrieb.

I TEORETICKÁ ČASŤ

1 KOMUNITNÝ PLÁN

1.1 Podstata komunitného plánovania

Komunitné plánovanie

- je proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadanie najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb;
- je priame vyjednávanie medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a prijímateľmi služieb, ktorého výsledkom má byť komunitný plán;
- funguje na princípe partnerstva a spolupráce, ide o zapojenie všetkých ľudí, ktorých sa daná oblasť týka do procesu rozhodovania;
- je opakovateľný, štandardizovaný a cyklický proces.

Komunita je tvorená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nie len k sebe navzájom, ale aj k miestu kde žijú. Aby občania mohli uspokojovať svoje záujmy, potreby a nároky musia spolupracovať s ďalšími ľuďmi. Ich záujmy a potreby sa môžu líšiť. Ľudia musia o svojich potrebách a záujmoch diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch pre ich naplnenie a spoločne hľadať kompromisné riešenia, ktoré by aspoň čiastočne vyhovovali všetkým a pre nikoho by neboli prehrou.

Slovo "**plánovanie**" označuje proces, v rámci ktorého sa komunita chce dostať zo súčasnej situácie do budúcnosti, ktorá by lepšie vyhovovala občanom komunity. Plánovanie je cestou z miesta nazývané "súčasnosť" do miesta pomenovaného "dohodnutá budúcnosť".

Pri **komunitnom plánovaní** je potrebné zväžiť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na naplňovanie potrieb komunity. V záujme naplnenia spoločnej predstavy o budúcnosti sociálnych služieb v danej komunite sa stretávajú a spoločne plánujú jednotliví aktéri – objednávateľia služieb, poskytovatelia služieb a príjemcovia služieb (klienti). Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovania a finálnej podoby komunitného plánu.

V širšom kontexte môžeme komunitné plánovanie chápať aj ako sociálne plánovanie a komunitu ako miestne spoločenstvo, ktoré priamymi väzbami spája obyvateľov s miestom, kde žijú a obyvateľov navzájom medzi sebou. Reálne spracovanie komunitného plánu výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie, pretože sa kladie dôraz na zapájanie všetkých,

ktorých sa týka, ich vyjednávanie a diskutovanie, aby sa dosiahol výsledok, ktorý je prijateľný a podporovaný väčšinou.

Komunitné plánovanie je otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie najlepšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb v obci Brusno.

Komunitný plán sociálnych služieb je koncepčný dokument, ktorý analyzuje stav poskytovaných sociálnych služieb na území obce, hodnotí potreby a požiadavky občanov a navrhuje budúci rozvoj v oblasti sociálnych služieb na obdobie 2018 – 2023 prostredníctvom cieľov a priorít.

Cieľom komunitného plánu sociálnych služieb je:

- Poznať plány a predstavy samotných poskytovateľov sociálnych služieb
- Poznať požiadavky a potreby príjemcov – klientov, obyvateľov Brusna
- Rozšírenie a skvalitnenie poskytovaných sociálnych služieb, snaha pomôcť všetkým cieľovým skupinám.
- Spracovanie aktuálneho dokumentu o sociálnych službách
- Koordinácia ponuky a potreby v sociálnych službách
- Zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb v Brusne
- Maximálne zapojenie verejnosti

Zmyslom komunitného plánovania v obci je skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb aktivizácia obyvateľstva, zlepšenie dostupnosti spoločným, koordinovaným postupom za účelom zabezpečenia dostupnosti kvalitných sociálnych služieb a integráciu s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ktoré svojim rozsahom ako aj typom zodpovedajú potrebám obyvateľov našej obce.

Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami v obci, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity obce.

Výsledkom komunitného plánovania sociálnych služieb by mala byť odpoveď na otázky typu:

- **Aké sociálne služby existujú a aké je potrebné poskytovať v budúcnosti?**
- **Aké sociálne skupiny obyvateľov obce Brusno potrebujú zvýšenú starostlivosť a sociálne služby?**
- **Aké zdroje obce (ľudské, materiálne, finančné) si bude poskytovanie týchto služieb vyžadovať?**

Komunitné plánovanie sociálnych služieb teda predstavuje proces pozostávajúci z mapovania potrieb jednotlivých sociálnych skupín obyvateľstva a ich porovnanie so súčasným

stavom poskytovania sociálnych služieb a budúcim vývojom, príp. odhadom budúcich potrieb. Pre potreby komunitného plánovania je komunitou obec Brusno.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je tiež posilňovanie sociálnej súdržnosti v rámci komunity, predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín a opätovné vtiahnutie do života komunity jej okrajových členov.

Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby konkrétneho územia.

1.2 Komunita a komunitný rozvoj

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci alebo v jej časti a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele. Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity *k svojpomocnému riešeniu* sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, hlavne rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je *koordinácia činnosti subjektov* – rodina, mesto, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, poskytovatelia služieb zamestnanosti a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti.

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie môže obec zriadiť komunitné centrum.

1.3 Legislatívne východiská poskytovania sociálnych služieb

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím **zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009** sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. Zákon o sociálnych službách podrobne upravuje povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a

dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5. skupín v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie užívateľa alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú sociálne služby/ sociálna služba určené:

1. **sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb** (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
2. **sociálne služby na podporu rodiny s deťmi** (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu),
3. **sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie** z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčítateľská služba, tlmočnicka služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
4. **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
5. **podporné služby** (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny).

Plánovanie a rozvoj v sociálnej oblasti na úrovni obce Brusno vychádza zo strategických a koncepcných dokumentov vyššej úrovne a to:

Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2016 – 2020:

„Vláda si uvedomuje dôležitosť kvalitných a efektívnych sociálnych služieb zameraných na adekvátne naplnenie potrieb odkázaných ľudí. Mimoriadnu pozornosť bude venovať starostlivosti o starších ľudí, a to najmä efektívnemu prepojeniu zdravotníckych a sociálnych služieb. Preto zefektívni systém viaczdrojového financovania sociálnych služieb, podporí zavedenie príspevku podľa stupňa odkázanosti pre všetkých zriaďovateľov rovnako a bude pokračovať v podpore procesu deinštitucionalizácie sociálnych služieb. V spolupráci so zriaďovateľmi bude riešiť aj problematiku odmeňovania pracovníkov v sociálnych službách, ktorí patria medzi najhoršie platených zamestnancov.“

Vláda v súlade s programovým vyhlásením pripravila v roku 2017 **novelu zákona o poskytovaní sociálnych služieb 448/2008 Z. z.**, s účinnosťou od 1.1.2018 ,ktorý sa dotýka najmä financovania sociálnych služieb.

V dôsledku rozdelenia kompetencií pri decentralizácii sociálnych služieb do pôsobnosti VÚC a obcí, prešli do pôsobnosti obcí aj zariadenia sociálnych služieb, ktorých ekonomická náročnosť prevádzkovania prekračovala rozpočtové možnosti najmä menších obcí (napr. súčasné zariadenia pre seniorov, či zariadenia opatrovateľskej služby). Finančná podpora neverejných poskytovateľov sociálnych služieb je založená na princípe, že finančné príspevky poskytuje ten samosprávny orgán, do koho zákonom o sociálnych službách delenej pôsobnosti poskytnutie alebo zabezpečenie poskytnutia sociálnej služby patrí, obce iba sporadicky zabezpečovali v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti poskytovanie finančných príspevkov neverejným poskytovateľom sociálnych služieb na lokálnej úrovni.

Návrh zmien v systéme financovania vychádza z právnej kvalifikácie poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike ako výkonu samosprávnej pôsobnosti obcí a vyšších územných celkov. Zámerom je:

1. zabezpečiť udržateľnosť a dostupnosť sociálnych služieb vzhľadom na zvyšujúci sa oprávnený dopyt po sociálnych službách a zvyšovanie nákladovosti poskytovaných sociálnych služieb (najmä náklady osobnej starostlivosti - mzdové a ostatné osobné náklady na zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby,
2. vytvorenie manipulačného priestoru v rozpočtoch obcí a vyšších územných celkov (zavedením finančného príspevku na spolufinancovanie sociálnej služby určeného podľa stupňa odkázanosti zo štátneho rozpočtu aj pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb na regionálnej úrovni vznikne úspora v rozpočtoch VÚC pri vynakladaných finančných prostriedkoch na finančnú podporu neverejných poskytovateľov sociálnych služieb) na:
 - a) poskytovanie a zabezpečovanie ďalších druhov sociálnych služieb vo verejnom záujme v rámci ich pôsobnosti a
 - b) podporu procesu deinštitucionalizácie sociálnych služieb rozvojom sociálnych služieb komunitného charakteru.

Novela zákona o sociálnych službách priniesla hlavnú zmenu vo financovaní sociálnych služieb (zrovnoprávnenie verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb), okrem zmien s dopadom na plánovanie a poskytovanie sociálnych služieb v obciach.

Tabuľka č. 1 Zmeny vo financovaní sociálnych služieb:

Stupeň odkázanosti posudzovanej fyzickej osoby na pomoc inej osoby	Výška príspevku pri poskytovaní pobytovej a ambulantnej sociálnej služby za mesiac	Výška príspevku pri poskytovaní terénnej sociálnej služby/mesiac
II. stupeň odkázanosti	62,21€	82,92 €
III. stupeň odkázanosti	121,41€	179,68 €
VI. stupeň odkázanosti	177,65€	269,47 €
V. stupeň odkázanosti	248,82€	359,29 €
VI. stupeň odkázanosti	310,99€	449,18 €

Zdroj: Pracovný dokument k návrhu novely zákona, verejná prezentácia

Pobytová sociálna služba (ide o služby s posudzovaním odkázanosti, to znamená, že občan má vydané rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu – po novom sa bude zo štátneho rozpočtu spolufinancovať poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou neverejným poskytovateľom týchto sociálnych služieb na lokálnej úrovni i regionálnej úrovni na rovnakom základe, ako spolufinancovanie týchto sociálnych služieb obciam) *príspevok na nasledujúci rozpočtový rok sa poskytne podľa reálnej obsadenosti miest v čase podania písomnej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku a nie podľa registrovanej kapacity.*

Finančný príspevok bude účelovo určený na pokrytie časti nákladov na mzdy a odvody zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby len do výšky týchto nákladov zodpovedajúcej regulácii týchto miezd pri výkone práce vo verejnom záujme. Výška finančného príspevku bude v zásade určená podľa štruktúry prijímateľov sociálnej služby v konkrétnom zariadení z hľadiska stupňa ich odkázanosti v čase podania písomnej žiadosti o poskytnutie tohto príspevku. Pre jednotlivé stupne odkázanosti na pomoc inej osoby pri sebaobsluže navrhujeme výšku FP stanoviť ako násobok zo sumy minimálnej mzdy platnej v čase podania žiadosti ministerstvu, čím bude zabezpečená zodpovedajúca medziročná valorizácia príspevkov. Naviazanie FP na výšku minimálnej mzdy je ustanovené vzhľadom na účelové určenie použitia príspevku (viazané na mzdy a odvody zamestnancov).

Ambulantná sociálna služba (ide o služby s posudzovaním odkázanosti, to znamená, že občan má vydané rozhodnutie o odkázanosti na SS - novo sa bude zo štátneho rozpočtu spolufinancovať poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou

neverejným poskytovateľom týchto sociálnych služieb na lokálnej úrovni i regionálnej úrovni na rovnakom základe, ako spolufinancovanie týchto sociálnych služieb obciam).

Podpora domácej opatrovateľskej služby - zavedenie poskytovania finančného príspevku zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly MPSVR SR na poskytovanie domácej opatrovateľskej služby na rovnakom základe verejným aj neverejným poskytovateľom, za podmienky, že poskytovateľ sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby bude zároveň registrovaným poskytovateľom domácej opatrovateľskej služby a

a) poskytuje pobytovú sociálnu službu v zariadení opatrovateľskej služby s počtom obsadených miest najmenej šesť (posudzovanie obsadenosti miesta bude realizované v rovnakom právnom režime ako na účely finančného príspevku poskytovaného zo ŠR na pobytovú sociálnu službu),

b) poskytuje opatrovateľskú službu alebo bude poskytovať opatrovateľskú službu na základe uzatvorenej písomnej zmluvy o uzatvorení budúcej zmluvy (odkaz na §50a Občianskeho zákonníka) o poskytovaní sociálnej služby aspoň trom fyzickým osobám, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a ich stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 a minimálny poskytovaný rozsah úkonov sebaobsluhy týmto fyzickým osobám nie je nižší ako je minimálny rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby posúdený podľa prílohy na prevádzku poskytovanej opatrovateľskej služby na poskytnutý počet hodín opatrovateľskej

c) predloží písomný záväzok príslušnej obce o tom, že mu poskytne finančný príspevok služby na príslušný rozpočtový rok najmenej vo výške 15 % z výšky finančného príspevku na poskytovanie opatrovateľskej služby na tento rozpočtový rok poskytnutého ministerstvom.

Finančný príspevok na poskytovanie opatrovateľskej služby na mesiac na príslušný rozpočtový rok sa poskytuje vo výške 1,2 násobku zo sumy mesačnej minimálnej mzdy na predchádzajúci rozpočtový rok najviac na 3 opatrovateľov.

Financovanie opatrovateľskej služby bude naďalej realizované v rámci výkonu samosprávnej pôsobnosti obcí, s výnimkou možnosti vyššie uvedenej finančnej podpory zo strany ministerstva poskytovateľom sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby, ktorí sú zároveň poskytovateľmi domácej opatrovateľskej služby, ktorá však bude doplnená spolufinancovaním zo strany obce.

Sociálne služby bez posudzovania odkázanosti - za účelom garancie práva na zabezpečenie základných životných podmienok najmä poskytnutím prístrešia sa budú v pôsobnosti MPSVR SR naďalej poskytovať finančné príspevky na *spolufinancovanie vybraných druhov sociálnych služieb poskytovaných na lokálnej úrovni doposiaľ obciam (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, zariadenie núdzového bývania) a neverejným poskytovateľom sociálnych služieb (nocľaháreň).*

Finančný príspevok bude účelovo viazaný na spolufinancovanie ekonomicky oprávnených nákladov poskytovateľa (vzhľadom na špecifickú klientelu týchto zariadení krízovej intervencie bude tento príspevok možné použiť nielen na mzdy a odvody zamestnancov ale aj na spolufinancovanie ostatných bežných výdavkov - prevádzkových nákladov – energie, dezinfekčné prostriedky, posteľná bielizeň, hygienické potreby, ...) - príspevok sa bude poskytovať na registrovanú kapacitu zariadenia.

Ďalšie podmieňujúce návrhy súvisiace s problematikou financovania - podmieniť u žiadateľov, ktorí sú obcou, pre nárok na FP z MPSVR SR predloženie komunitného plánu sociálnych služieb v územnom obvode a prehlásenie súladu podanej žiadosti o FP s týmto komunitným plánom do pôsobnosti obce sa navrhuje doplniť predkladanie komunitného plánu VÚC v určenej lehote.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 reagujú na aktuálne výzvy sociálnej pomoci občanov, ku ktorým patrí predovšetkým rozvoj rôznorodých služieb starostlivosti na komunitnej úrovni, vrátane potreby modernizácie sociálnych služieb. Potvrďuje sa nimi zároveň hlavné poslanie sociálnych služieb, ktorým je podpora začleňovania ľudí do spoločnosti, sociálna súdržnosť, smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti.

Reflektujú na aktuálnu situáciu poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike, predovšetkým na nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v prirodzenom (domácom a komunitnom) prostredí občanov, potrebu zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb a rozvoja ich kvality, a to:

- *Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity.*
- *Podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť.*
- *Podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvávajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.*
- *Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.*

Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Efektívny komunitný plán by mal rešpektovať zásady:

- Pri plánovaní sociálnych služieb vychádzať z jedinečnosti a dôstojnosti každého prijímateľa sociálnej služby;
- Uprednostňovať osobnú voľbu prijímateľa sociálnej služby;
- Umožniť prijímateľovi sociálnej služby žiť vo svojom prirodzenom prostredí so zachovaním dostatočnej starostlivosti a podpory;
- Poskytnúť prijímateľovi sociálnej služby možnosť prístupu a výberu v poskytovaní sociálnej služby;
- Umožniť prechod z inštitucionálnej starostlivosti do komunitnej starostlivosti.

Sociálne služby sa od roku 2009 poskytujú v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách), ktorý upravuje podmienky poskytovania sociálnych služieb. Jeho cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu, že:

- nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok; pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku; pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav;
- dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok
- pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím;
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo, ak sa stala obeťou správania iných fyzických osôb;
- pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačnej reprodukovanej chudoby.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že tieto činnosti sú taxatívne vymedzené.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené.

Sociálne služby krízovej intervencie:

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach:
 - nízkoprahové denné centrum;
 - integračné centrum;
 - komunitné centrum;
 - nocľaháreň;
 - útulok;
 - domov na polceste;
 - zariadenie núdzového bývania.
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:

- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života;
- poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti;
- služba včasnej intervencie.

Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

- zariadenie podporovaného bývania;
- zariadenie pre seniorov;
- zariadenie opatrovateľskej služby;
- rehabilitačné stredisko;
- domov sociálnych služieb;
- špecializované zariadenie; denný stacionár;
- domáca opatrovateľská služba;
- prepravná služba;
- sprievodcovská a predčítateľská služba;
- tlmočnická služba;
- sprostredkovanie tlmočnickej služby;
- sprostredkovania osobnej asistencie; požičiavanie pomôcok.

Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:

- monitorovanie a signalizácia potreby pomoci;
- krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

Podporné služby:

- odľahčovacia služba;
- pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností;
- poskytovanie sociálnej služby v dennom centre;
- podpora samostatného bývania;
- poskytovanie sociálnej služby v jedálni;
- poskytovanie sociálnej služby v práčovni;
- poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb.

Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb).

Sociálne služby môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je povinný napríklad vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

1.4 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Sociálnu problematiku rieši najmä nasledujúca legislatíva SR:

- zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách
- zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v znení neskorších predpisov
- výnos MPSVaR SR z 5.12.2007 č. 29775/2007 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR SR
- zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov
- zákon 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kurately
- zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa v znení neskorších predpisov
- zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov
- zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov
- zákon č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom

Miestna legislatíva

- Všeobecné záväzné nariadenia obce, týkajúce sa sociálnej problematiky: VZN č. 9/2015 o poskytovaní opatrovateľskej služby
- Rozpočet obe Brusno a zásady poskytovania finančnej pomoci

Zákon o sociálnych službách v § 80 taxatívne upravuje pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej, poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je v pôsobnosti obce poskytovať, prípadne zabezpečovať rôzne druhy sociálnych služieb a zriaďovať a zakladať zariadenia.

Do pôsobnosti obce patria tieto druhy sociálnych služieb:

- nocľaháreň;
- nízkoprahové denné centrum;
- nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu;
- zariadenie pre seniorov;
- zariadenie opatrovateľskej služby;
- denný stacionár;

- opatrovateľská služba;
- prepravná služba;
- odľahčovacia služba;
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa.

Obec môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby, môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z. z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

Podľa § 80 zákona 448/2008 Z. z. – Pôsobnosť obce:

- vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode
- utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja
- je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu:
 - v zariadení pre seniorov
 - v zariadení opatrovateľskej služby
 - v dennom stacionári
 - v odkázanosti na opatrovateľskú službu
 - v odkázanosti na prepravnú službu a ďalšie
- vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu, poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
 - a) sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízko prahovom dennom centre
 - b) sociálnej služby v nízko prahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári
 - c) opatrovateľskej služby
 - d) prepravnej služby
 - e) odľahčovacej služby
 - f) poskytuje základné sociálne poradenstvo
 - g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12
 - h) uzatvára zmluvy :
 1. o poskytovaní sociálnej služby

2. o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby
3. o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila iná obec, alebo vyšší územný celok a ďalšie

V ustanoveniach §§ 82 a 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:

Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia:

1. Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situáciách a riešenia miestnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona a na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.
2. Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.
3. Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti.

Cieľom *komunitnej rehabilitácie* je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb:

Obec podľa § 80 písm. a vypracúva komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

1.5. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Brusno na roky 2014 – 2020

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý

usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Brusno na roky 2014 – 2020.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je rozvojovým dokumentom vypracovaným pre obdobie rokov 2014 – 2020, ktorého cieľom je dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limitov a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia. Úspešná implementácia programu môže v obci napomôcť k zlepšeniu vybavenosti obce základnou infraštruktúrou, povzbudeniu podnikateľskej aktivity, rozvoju vidieckej turistiky, efektívnemu zvýšeniu využitia miestnych daností, aktivizácii miestneho obyvateľstva, oživeniu kultúrneho, športového a spoločenského života v obci, zlepšeniu sociálnej klímy a životného prostredia. Následne na to môže realizácia opatrení stanovených v programom generovať príjmy a tým zvýšiť celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zároveň postaviť pevné základy zodpovednej miestnej samosprávy.

Schválený program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Brusno na roky 2014 – 2020 sa venuje v špecifickom celi 1. „Dobudovanie a modernizácia služieb obyvateľstvu a udržanie kvality životného prostredia“ pozornosť aj rozvoju sociálnych služieb.

Opatrenie 1.1. Zlepšiť podmienky pre bývanie a služby obyvateľstvu

Plánované – navrhované aktivity (investície v rámci schváleného PHSR obce):

- zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb
- vytváranie a podpora nových/inovatívnych služieb sociálnej starostlivosti,
- zlepšenie dostupnosti služieb poskytovania zdravotnej starostlivosti,
- rekonštrukcie verejných budov na odstraňovanie bariér (bezbariérové opatrenia),
- zriadenie obecných podporných štruktúr (občianske a neziskové združenia, nadácie, charita a pod.) na pomoc v sociálnych službách,
- tvorba programov pre začlenenie znevýhodnených a rizikových skupín do pracovného a kultúrno-spoločenského života,
- tvorba nových pracovných miest pre znevýhodnené a rizikové skupiny obyvateľstva
- zlepšenie technického stavu verejných priestorov

Finančné prostriedky na zabezpečenie sociálnych služieb sú plánované v programovom rozpočte obce.

1.6 Komunitný plán sociálnych služieb - legislatívny rámec a fázy realizácie

Novela zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách ukladá obciam povinnosť plánovať sociálne služby na základe komunitného plánovania a určuje v § 83 ods. 5 aj obsah vypracovaného a schváleného komunitného plánu sociálnych služieb.

Obec je povinná predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na schválenie obecnému zastupiteľstvu do šiestich mesiacov od zverejnenia národných priorít rozvoja sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb obsahuje podľa hore uvedeného zákona :

- a) **analýzu poskytovaných sociálnych služieb** podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- b) **analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb** a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- c) **analýzu demografických údajov** a sociálnej situácie v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- d) **určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb** podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- e) **časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb** alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity, tak aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce a vyššieho územného celku, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec, vyšší územný celok a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,
- f) **spôsob každoročného vyhodnocovania** plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,
- g) **podmienky a spôsob zmeny** a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.“.

Pri tvorbe návrhu komunitného plánu obce Brusno, boli dodržané nasledovné zásady:

- **partnerstvo medzi účastníkmi,**
- **zapájanie miestneho spoločenstva,**
- **práca s dostupnými informačnými zdrojmi a využitie najlepšej praxe,**
- **využitie medzinárodnej metodiky a postupu spracovania vrátane dôrazu na zapojenie užívateľov sociálnych služieb, odbornej a laickej verejnosti.**

Proces komunitného plánovania sa realizoval v 6 fázach.

Tabuľka č. 2: Proces komunitného plánovania

Názov fázy plánovania	Popis jednotlivých krokov	Výsledky, výstupy
Prípravná	<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie pracovnej skupiny plán tvorby komunitného plánu - mapovanie ďalších aktérov 	<ul style="list-style-type: none"> - databáza aktérov/ poskytovateľov sociálnych služieb v záujmovom území, - pracovná skupina
Riadiaca	<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie autorského tímu - stanovovanie časového harmonogramu 	<ul style="list-style-type: none"> - časový harmonogram
Definovanie problémov a potrieb	<ul style="list-style-type: none"> - identifikácia záujmov a potrieb jednotlivých sociálnych skupín - analýza a vyhodnotenie záujmov a potrieb jednotlivých sociálnych Skupín 	<ul style="list-style-type: none"> - návrh dotazníka pre občanov/užívateľov a poskytovateľov soc.služieb - vyhodnotenie dotazníkového prieskumu - analýza poskytovaných sociálnych služieb - SWOT analýza - odhad budúcich potrieb
Návrh rozvoja sociálnych služieb	<ul style="list-style-type: none"> - formulácia cieľov a priorít - pomenovanie prekážok - vypracovanie prehľadu zdrojov a možností 	<ul style="list-style-type: none"> - prehľad zdrojov a možností - návrh cieľov a priorít
Formulácia stratégie	<ul style="list-style-type: none"> - formulácia stratégie - vypracovanie návrhu rozvoja sociálnych služieb - konzultácie k vypracovanému návrhu 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoja pracovný návrh rozvoja sociálnych služieb - záznam z konzultácií a zapracovanie pripomienok a návrh do finálnej verzie
Vypracovanie akčného plánu	<ul style="list-style-type: none"> - príprava a prerokovanie AP - informovanie verejnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - publikovaná informácia pre verejnosť - zverejnenie dokumentu

Zmenu v praxi poskytovania sociálnych služieb priniesol prvý Komunitný plán sociálnych služieb obce Brusno na roky 2015 – 2020.

Pri plánovaní sociálnych služieb sa vychádzalo predovšetkým z hodnotenia existujúceho stavu poskytovaných sociálnych služieb a zistených potrieb prijímateľov sociálnych služieb, resp. potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb. Dokument bol vypracovaný na základe Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2014-2020.

Plnenie cieľov komunitného plánu bolo priebežne vyhodnocované. V rámci hodnotenia sa podarilo v obci Brusno: poskytnúť sociálne poradenstvo v rámci vyhľadávacej činnosti priemerne 30 občanom ročne; poskytnúť opatrovateľskú službu priemerne 3 občanom ročne, poskytovanie opatrovateľskej služby na požiadanie; zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb (rekonštrukcia, debarierizácia, modernizácia budov); zvýšiť úroveň vzdelania odborných zamestnancov poskytujúcich sociálne služby (absolvovaním programov supervízie, výcvikov, školení a seminárov...).

II ANALYTICKÁ ČASŤ

2 SOCIÁLNA ANALÝZA

Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb.

Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Sociologické faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov
- zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí,
- zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií
- oslabovanie tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva.

Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov pre sociálne účely, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné rôznym spôsobom. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií.

Ekonomické faktory, ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od 1. júla 2002, kedy sa začala decentralizácia verejnej správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv. Zariadenia získali viac kompetencií, v súčasnosti majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

Politické faktory určuje parlament a vláda zákonmi a programovými vyhláseniami. Vláda SR sa zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka. Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitosti. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika

zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií.

2.1 Analýza sociologických a demografických údajov obce

2.1.1 Základná charakteristika územia

Obec Brusno leží v severnej časti Banskobystrického kraja 20 km severovýchodne od krajského mesta. V rámci Banskobystrického okresu leží v jeho severovýchodnej časti. Brusno na západe hraničí s Hiadľom a Medzibrodcom, na juhu s Ľubietovou a na východe s Pohronským Bukovcom, obcami Banskobystrického okresu. Na juhovýchode hraničí s Predajnou, na východe s Nemeckou, Ráztokou a Jasením, obcami Breznianskeho okresu. Na severe má spoločné hranice s obcami Liptovská Osada a Liptovská Lúžna, ktoré ležia v okrese Ružomberok v Žilinskom kraji.

Katastrálne územie obce Brusno vymedzené na základe platnej administratívnej hranice má rozlohu 4351 ha. Podľa geomorfologického členenia leží severná časť katastrálneho územia obce Brusno vo Fatransko – tatranskej oblasti, v celku Nízke Tatry, podcelku Ďumbierske Tatry a časti Prašivá a v celku Horehronské podolie, podcelku Lopejská kotlina. Južná časť katastrálneho územia patrí do oblasti Slovenského rudohoria, celku Veporské vrchy a podcelku Čierťaz.

Z celkovej plochy katastra obce Brusno (4 365 ha) pokrýva les 3 724 ha, teda asi 85 %. Zaujímavý je aj vysočinový reliéf s veľkou členitosťou – asi od 410 m n.m. (pri sútoku Brusnianky a Hrona) do 1753 m n.m. na hrebeni Nízkych Tatier. K významným faktorom prírodného potenciálu možno zaradiť horskú klímu. V zázemí obce sú početné turistické chodníky, ktoré sprístupňujú atraktívne hrebene Nízkych Tatier a masív Poľany. Brusno možno považovať za východisko pre letnú pešiu turistiku, cykloturistiku a zimnú turistiku najmä do turisticko-rekreačných priestorov Veporských vrchov. Okrem značkovaných trás sa v obci udržiavajú promenádne chodníky s východiskom z kúpeľov do vyhliadkových lokalít Skala (491 m n.m.), Dubinka (470 m n.m.) s križovou cestou a Kopok (744 m n.m.). V bezprostrednom zázemí obce je funkčný vlek v lokalite Pod Skalou.

V obci sa nachádzajú kúpele. V kúpeľnom areáli je kúpeľný park s možnosťami rekreačných pohybových aktivít. Prírodné minerálne vody sú liečivé, vhodné na indikácie niektorých zažívacích chorôb, najmä obličiek, pečene, žalúdočných a črevných porúch. Okrem zažívacích ťažkostí sa v Brusne môžu liečiť aj srdcovo – cievne choroby a choroby pohybového ústrojenstva.

Obec Brusno je súčasťou okresu Banská Bystrica, a územne patrí do Banskobystrického samosprávneho kraja. Je členom Združenia miest a obcí Slovenska a súčasťou Združenia obcí mikroregiónu Nízke Tatry a Rudohorie „RENTaR“, ktoré združuje 9

obcí. Obec leží v blízkosti Banskej Bystrice, ktorá je dostupná automobilovou, autobusovou aj železničnou dopravou. Najbližšie letecké spojenie je z letiska Sliač.

2.1.2. Obyvateľstvo

Obec Brusno podľa aktuálnych údajov z evidencie obyvateľstva má 2127 obyvateľov. V porovnaní s rokom 2014 (2124 obyvateľov) je to nárast o 3. V roku 2017 bolo z trvalého pobytu v obci odhlásených 56 občanov a prihlásených 60. Svedčí to o pomerne vyrovnanom a stabilnom počte obyvateľov obce, bez výrazných výkyvov. Hustota osídlenia je 49 obyvateľov na km². Štatistické údaje poukazujú na trend rastu obyvateľstva a mierne ustálenie.

V obci je dominantná slovenská národnosť. Českú národnosť má 8 občanov, maďarskú dvaja a ruskú jeden občan. Väčšina obyvateľov sa hlási k rímsko-katolíckemu vierovyznaniu.

Z celkového počtu obyvateľov je 1038 mužov a 1089 žien. Podľa údajov z matriky v roku 2017 zomrelo 24 občanov, narodilo sa 14 detí.

Index starnutia obce Brusno dlhodobo dosahuje hodnoty pod 24, čo je pomalá dynamika starnutia. Vo vekovej štruktúre obyvateľstva obce v dôsledku menšieho počtu obyvateľov predproduktívnom veku oproti poproduktívnym môžeme očakávať demografický problém - prestarnutie obyvateľstva, ktorý prinesie problém v sociálnej starostlivosti obyvateľstva a zvyšovanie ekonomickej závislosti obyvateľstva a následne rast dopytu po sociálnych službách. Počet potenciálnych prijímateľov rôznych druhov sociálnych služieb pre seniorov (opatrovateľská služba) sa za posledné dva roky zdvojnásobil.

V obci je 708 domácností, z toho 15% s jedným členom, 20% dvojčlenných a 55% s 3-4 členmi. Domácností s 5 a viac členmi je 10%.

2.1.3 Školstvo

V obci Brusno sa nachádzajú výchovno – vzdelávacie zariadenia: Základná škola s Materskou školou a Základná umelecká škola, ktoré sú v zriaďovateľskej právomoci obce.

Výchovno-vzdelávací proces sa realizuje v súlade s RVP podľa platných učebných osnov a štandardov jednotlivých predmetov na I. stupni podľa základného variantu a štátneho vzdelávacieho programu I. stupňa základnej školy ISCED1, na II. stupni podľa druhého variantu učebných plánov a štátneho vzdelávacieho programu II. stupňa základnej školy ISCED2. Materská škola má 3 triedy.

Prevádzka školy je jednosmenná, popoludní prebieha výchovno-vzdelávacia činnosť v oddelení Školského klubu detí, záujmová činnosť a organizované aktivity najmä športového charakteru. V priestoroch základnej škole je zriadená aj školská jedáleň a žiaci majú zabezpečenú teplú stravu. V rámci mimoškolských aktivít školský klub detí ponúka rôzne

formy trávenia voľného času. Pri ZŠ Brusno je vytvorené Centrum voľného času. Škola využíva internet a informačné a komunikačné technológie. Škola sa úspešne uchádza o rôzne projekty na získanie finančných prostriedkov na zvýšenie kvality výchovy, čo sa odzrkadľuje na úspešnosti žiakov na rôznych súťažiach a olympiádach. Školu navštevujú okrem detí z Brusna aj deti zo spádových obcí – Medzibrod a Pohronský Bukovec.

2.1.4 Služby

V obci je zastúpenie najmä drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce značne vplýva na finančné možnosti obce a obyvateľstva. Všetky podnikateľské subjekty pôsobia na komerčnej báze. Niektorí podnikatelia majú len sídlo v obci Brusno, a svoju podnikateľskú aktivitu vykonávajú mimo obce. V obci sú zastúpené podnikateľské aktivity najmä v oblasti poľnohospodárstva, obchodu a drobných služieb .

V obci sa nachádza lekáreň, obchody s potravinami, pečivom, drobným tovarom, darčekom a kvetmi. Hotel Brusno aktuálne nie je v prevádzke, stravovacie služby poskytujú len Kúpele Brusno. Na usporadúvanie posedení a osláv sú v Miestnom kultúrnom stredisku Brusno priestory na prenájom. V obci sa nachádza kaviareň aj pohostinstvá. Nenachádzajú sa tu herne, ani hracie automaty.

V Brusne sídli matričný úrad, aj farský úrad, čo uľahčuje vybavovanie dokladov pri sobášoch, narodení aj úmrtí. Na budove obecného úradu sa nachádza bankomat.

2.1.5 Zdravotníctvo

V obci sa nachádza zdravotné stredisko, kde pravidelne ordinuje všeobecný lekár pre dospelých, všeobecný lekár pre deti a dorast a stomatológ. Odborné lekárske ambulancie sa nachádzajú v okresnom meste Banská Bystrica.

V súvislosti so zverejnením výzvy na predkladanie projektových zámerov za účelom integrácie primárnej zdravotnej starostlivosti formou budovania centier integrovanej zdravotnej starostlivosti v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu 2014-2020 obec Brusno plánuje predložiť projektový zámer, týkajúci sa vybudovania Centra integrovanej zdravotnej starostlivosti v obci.

Okrem poskytovanej zdravotnej starostlivosti sa plánuje poskytnúť priestory aj pre špecializovanú ambulantnú starostlivosť v odbore gynekológia-pôrodníctvo, prípadne pre iných špecialistov. Zároveň v prípade záujmu by v centre boli poskytované iné druhy zdravotnej starostlivosti alebo zdravotné služby (napr. ADOS, odberové pracovisko, stacionár, liečebná rehabilitácia, zariadenie pre prax sestier a lekárov, komunitný pracovník v oblasti zdravotnej výchovy a ďalšie súvisiace činnosti alebo služby – napr. logopéd, psychológ...)

V centre by sa poskytovali aj sociálne služby:

- 1) odborná činnosť špecializované sociálne poradenstvo, prednostne v oblastiach týkajúcich sa ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu a dôchodkového veku,
- 2) denné centrum, kde sa bude vykonávať základné sociálne poradenstvo, záujmová činnosť, vzdelávacie a preventívne aktivity.

Centrum integrovanej zdravotnej starostlivosti bude slúžiť pre spádovú oblasť – Brusno, Medzibrod, Pohronský Bukovec, Hiadeľ, Lubietová, Strelníky, Povrazník.

2.1.6 Kultúra, šport

Spoločenský život v obci je aktívny, zúčastňujú sa na ňom všetky vekové kategórie od obyvateľov. V obci pôsobí: Klub dôchodcov, Dobrovoľný hasičský zbor, Futbalový oddiel, Volejbalový oddiel, Turistický oddiel Ondrobrus, Kulturistický oddiel Olymp, OZ Šťastná škola, OZ Strieška.

V obci sa nachádza telocvičňa, ktorá slúži Základnej škole s Materskou školou, ale širokej verejnosti, ďalej futbalové ihrisko, posilňovňa, športový areál základnej školy s bežeckou dráhou, v zime slúži verejnosti klzisko, v jeho blízkosti sa nachádza nové detské ihrisko. Brusno je východiskovým bodom viacerých turistických trás, je tu možnosť cykloturistiky, splavovania Hrona, aj lyžovania.

Kultúrnymi zariadeniami sú: Miestne kultúrne stredisko, Obecná knižnica, Dom tradičných remesiel. Medzi pravidelné kultúrne podujatia a aktivity patria: Fašiangy, súťaž vo varení čipkárskeho, Deň detí, Mikuláš, koledovanie – Dobrá novina. Obec na informovanie obyvateľov o dianí v obci vydáva časopis Čipkárske zvesti, Informuje občanov prostredníctvom obecného rozhlasu a web stránky obce.

V obci sú vytvorené podmienky na uskutočňovanie rôznych obecných, kultúrnych a športových podujatí, ktoré poskytujú občanom aj návštevníkom ideálne podmienky na stretávanie sa.

2.1.7 Nezamestnanosť

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v priemyselnej, poľnohospodárskej výrobe, v službách a v administratíve. Obyvatelia dochádzajú denne za prácou najmä do mesta Banská Bystrica a Brezno. Medzi väčších zamestnávateľov patria Železiarne Podbrezová a Biotika Slovenská Lupča. Priamo v obci Brusno obyvateľov zamestnávajú Kúpele Brusno a.s. a tiež obchod a služby.

Obec nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich

údajov o dobrovoľne nezamestnaných a o neevidovaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb, ktorí pracujú v zahraničí. Miera evidovanej nezamestnanosti v obci je na nízkej úrovni, aktuálne predstavuje 4 %.

Skrytú nezamestnanosť, t.j. nezamestnanosť ľudí, ktorí nie sú evidovaní ako uchádzači o zamestnanie alebo boli z evidencie z rôznych dôvodov vyradení, nie je možné zistiť. Taktiež počet evidovaných nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie nekorešponduje s počtom občanov nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi.

Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne občania nad 50 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní. Kým pre starších ľudí je typické, že nie sú schopní pružne reagovať na zmenu trhu práce, absolventi škôl majú problém nájsť si svoje prvé zamestnanie kvôli nedostatočnej praxi a občania s nízkou úrovňou vzdelania zápasia s dopytom po kvalifikovanej pracovnej sile.

Získané údaje o vývoji nezamestnanosti odzrkadľujú nástup trendu, na jednej strane pozitívny, že región drží nezamestnanosť na nižšej úrovni ako je celoslovenský priemer, ale na druhej strane badať odliv obyvateľstva za prácou z nášho územia.

V dôsledku odlivu mladých a vysokokvalifikovaných ľudí obec zaznamenáva nepriaznivý trend vo vývoji miestnej ekonomiky a preto bude obec v nasledujúcich rokoch podporovať aktivity podnikateľského sektora pri vytvorení nových pracovných miest.

2.1.8. Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach.

Celkový počet obyvateľov komunity má trvale stúpajúcu tendenciu, čo preukazuje úbytok populácie ako aj migrácia, tento vývoj z dlhodobého hľadiska môže pôsobiť problémovo aj na oblasť sociálnych služieb. Veková štruktúra, ktorá je v súčasnosti relatívne stabilizovaná má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v komunite, čo je vo väzbe na ďalšie skutočnosti významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb, pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť práve tejto vekovej kategórii, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu sme vypočítali počet občanov, ktorí budú potrebovať istú formu sociálnej pomoci, prípadne sociálnych služieb. Použili sme pri tom orientačné údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych

služieb vo vzťahu k veku, miere závislosti na pomoc pri sebaobsluže a zdravotného postihnutia.

2.2 Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Na sociálne služby sú odkázané predovšetkým tie skupiny osôb, ktoré podporu a pomoc nemôžu získať iným štandardným spôsobom (napr. s pomocou rodiny) ako prostredníctvom sociálnych služieb.

Na území obce v súčasnej dobe poskytuje sociálne služby v zmysle zákona o sociálnych službách len verejný poskytovateľ a tým je **Obec Brusno**.

Obec ako verejný poskytovateľ sociálnych služieb na území obce v rámci svojej pôsobnosti svojimi aktivitami, opatreniami utvára a neustále podporuje rozvoj sociálnych služieb adresovaných jednotlivým cieľovým skupinám, komunitám. Sociálni pracovníci aktívne vyhľadávajú fyzické osoby, ktorým je potrebné poskytnúť sociálnu službu, a to najmä starších ľudí, ľudí žijúcich na ulici, ľudí, ktorí pre svoje životné návyky a spôsob života majú zníženú schopnosť orientácie v zmenách v sociálnej oblasti. Cieľom terénnej sociálnej práce je osobne kontaktovať potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb, oboznámiť sa s ich životnými podmienkami, informovať, sprostredkovať alebo zabezpečiť konkrétnu formu sociálnej služby, či krízovú intervenciu, pomoci podľa výberu občana s jeho aktívnou účasťou na riešení vzniknutej nepriaznivej situácie. Poskytnutím komplexného sociálneho poradenstva je ponúknutá pomoc občanom nasmerovať ich na konkrétne inštitúcie (verejných či neverejných poskytovateľov sociálnych služieb), a tak nájsť vhodné riešenie sociálneho či iného životného problému. Cieľové skupiny sú veľmi rôznorodé, závislé na individuálnom zdravotnom stave, životných návykoch, spôsobe života, možnostiach zabezpečiť si nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, sociálnych kontaktoch, na systéme pomoci riešenia prítomnej generačnej chudoby, vitalite a životnom postoji každého jedinca.

Z hľadiska početnosti prijímateľov sociálnych služieb prvenstvo patrí sociálnej kategórii populácie – seniorov, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity (predproduktívnej a produktívnej). K závažným problémom starostlivosti o seniorov patrí prepojenie zdravotnej a sociálnej problematiky a k nim sa pripája ich sociálne postavenie v rodine a v spoločnosti.

Optimálna forma starostlivosti o seniorov je starostlivosť poskytovaná v ich domácom prostredí. Väčšina starších občanov chce zostať vo svojich domácnostiach tak dlho ako je to možné, čo obvykle závisí od zdravotného stavu seniora a jeho sociálneho zázemia. Sociálne zázemie je určované viacerými faktormi, medzi ktoré patrí schopnosť pokryť výdavky domácnosti, pomoc rodinných príslušníkov pri zabezpečovaní životných potrieb, sociálna

integrácia jednotlivca, schopnosť vyvíjať aktivity vo vyššom veku, životný program a životná náplň, jednoducho celková kvalita života.

Obec Brusno v súčasnosti poskytuje nasledovné sociálne služby:

- **Opatrovateľská služba**
- **Posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu**
- **Poskytovanie sociálneho poradenstva**
- **Terénna sociálna práca a vyhľadávanie občanov, ktorí potrebujú pomoc**

Opatrovateľská služba predstavuje nosnú a najžiadanejšiu formu terénnych sociálnych služieb pre kategóriu občanov s nepriaznivým zdravotným stavom a seniorov obce Štrba. Možno predpokladať, že je tomu tak v dôsledku snahy najmä seniorov zotrvať v domácom prostredí čo najdlhšie a zachovať si tak istú mieru autonómie a súkromia. Preferujú samostatné bývanie i v prípade potreby pomoci druhej osoby, pričom snaha nebyť závislý na svojich deťoch, vedie k uprednostňovaniu cudzej pomoci. Opatrovateľskú službu teda možno vymedziť ako terénnu službu poskytovanú osobám, ktoré majú zníženú sebestačnosť z dôvodu veku, chronického ochorenia alebo zdravotného postihnutia a sú odkázaní na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy (osobná hygiena, stravovanie, pomoc pri vyzliekaní a obliekaní, pomoc pri chôdzi), úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť (nákup, príprava jedla, upratovanie, pranie, žehlenie) a pri základných sociálnych aktivitách (sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí).

Opatrovateľská služba sa poskytuje občanom v ich domácnostiach. Vďaka mnohým výhodám, ktoré opatrovateľská služba klientovi prináša, sa domnievame, že by mala byť poskytovaná prednostne pred ostatnými formami sociálnych služieb, ambulantnou či pobytovou. Pomoc formou opatrovateľskej služby má dlhodobejší, procesualný charakter. Jej cieľom je zlepšenie schopnosti klienta zvládať alebo zlepšovať životnú situáciu vlastnými silami. Skúsené kvalifikované opatrovateľky poskytujú aj psychosociálnu pomoc, emocionálnu či psychologickú podporu, pomoc pri posilňovaní schopnosti zvládať problémy, podporujú informovanosť a orientáciu klienta v neprehľadnej situácii. Uspokojujú jeho potreby kontaktu, zdieľajú obavy i radosti, pomáhajú prijímateľom k plnohodnotnému a čo najviac sebestačnému životu v ich domácom prostredí.

Opatrovateľská služba sa vykonáva v pracovných dňoch, priamo v byte klienta a v rozsahu poskytovaných úkonov, ktoré si klient dohodne v zmluve o poskytovaní opatrovateľskej služby. Obec Brusno poskytuje v súčasnosti opatrovateľskú službu občanom prostredníctvom 1 opatrovateľky, ktorá zabezpečuje pomoc 3 klientom. Oproti predchádzajúcemu obdobiu záujem o poskytovanie opatrovateľskej služby narastá. Z hľadiska

dostupnosti je opatrovateľská služba poskytnutá všetkým fyzickým osobám, ktoré o ňu požiadajú a splňajú zákonom stanovené podmienky na jej poskytovanie.

Posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu pre účely umiestnenia v zariadení pre seniorov, v zariadení sociálnych služieb alebo zariadení opatrovateľskej služby sa v obci Brusno vykonáva na základe podnetu občana alebo zariadenia. Zdravotný stav vrátane určenia stupňa odkázanosti v zmysle zákona o sociálnych službách posudzuje posudkový lekár. Zároveň sa vykonáva aj sociálna posudková činnosť. Výsledkom je rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu. V roku 2017 bolo v obci Brusno vydaných 8 takýchto rozhodnutí.

Poskytovanie sociálneho poradenstva zabezpečujú zamestnanci obecného úradu, ktorí majú v náplni práce aj posudzovanie odkázanosti na sociálnu službu. V prípade potreby je nápomocná aj sociálno-zdravotná komisia pri obecnom zastupiteľstve.

Terénna sociálna práca a vyhľadávanie občanov, ktorí potrebujú pomoc, je v náplni práce terénneho sociálneho pracovníka.

Celoročná pobytová sociálna služba v Útulku NÁDEJ sa aktuálne už v obci Brusno neposkytuje.

V obci Brusno žije aktuálne 466 občanov vo veku 61-80 rokov a 80 občanov nad 81 rokov. Je evidentné, že počet seniorov stúpa. Z dostupných demografických údajov na základe štatistického zisťovania bol vypočítaný počet občanov, ktorí budú potrebovať sociálne služby.

Podľa metodiky vypracovanej Socioklubom pri určovaní potrieb sociálnych služieb vo väzbe na mieru závislosti a veku osôb by sa malo pri posudzovaní vybavenosti sociálnymi službami pre 1 000 osôb nad 65 rokov uvažovať s nasledovnou potrebou sociálnych služieb: 4-5% obyvateľov nad 65 rokov bude potrebovať služby v zariadeniach, čo predstavuje 45 miest na 1000 obyvateľov, z toho:

- 70 % v zariadení pre seniorov, (špecializovanom zariadení) t.j. 32 miest;
- 30 % v zariadení opatrovateľskej služby, t.j. 13 miest;

6-7% bude potrebovať opatrovateľskú službu, čo predstavuje 65 opatrovaných na 1000 obyvateľov. Aktuálna potreba obyvateľov obce je ovplyvnená viacerými faktormi – spolužitie v rodine, ekonomický status a pod. Z tohto dôvodu počet žiadateľov o sociálnu službu nie je aktuálne vysoký.

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu.

Zmenou spoločensko - ekonomického systému došlo k prerozdeleniu zdrojov a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor. V obci nepôsobí sociálne zariadenie, v ktorom by mohli byť umiestnení prijímatelia sociálnej služby odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby, najbližšie zariadenia sú v Dubovej, Brezne, v Ľubietovej, Slovenskej Ľupči, Banskej Bystrici, a v Sebedíne-Bečove.

Sociálne služby pre túto sociálnu skupinu našich občanov v súčasnosti zabezpečuje predovšetkým blízka rodina využitím ďalších systémov sociálneho zabezpečenia a pomoci cez dávky. Najčastejšie ide o peňažný príspevok na opatrovanie. Podmienkou jeho priznania je riadna osobná a celodenná starostlivosť blízkej osoby v domácom prostredí a stupeň odkázanosti V. a VI. Podľa údajov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny aktuálne v našej obci poberá peňažný príspevok na opatrovanie 20 osôb. Uvedený príspevok nie je ohraničený vekom opatrovanej osoby, teda sa vzťahuje aj na ťažko zdravotne postihnuté deti.

Na koordináciu sociálnej služby obec má vytvorenú funkciu sociálneho pracovníka – na posúdenie problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci a terénneho pracovníka, na vyhľadávanie a evidenciu občanov odkázaných na sociálnu službu.

V poslednom období sú badateľné ťažkosti s umiestnením odkázaných na pomoc v zariadeniach. Je nevyhnutné vytvoriť sociálne zariadenie pre potreby obce, ako aj regiónu v spolupráci s VÚC, regionálnym združením obcí a s tretím sektorom, nakoľko za niekoľko rokov kvôli prestarnutiu obyvateľstva vznikne problém so sociálnymi službami v regióne.

V priestore bývalej Materskej školy prebieha výstavba domova sociálnych služieb. Kolaudácia budovy je plánovaná na august 2018. Nových klientov bude prijímať od 01.01.2019. Podľa vyjadrenia Neziskovej organizácie Hronov, ktorá bude v zariadení poskytovať služby:

Domov seniorov Hronov bude poskytovať dva druhy služieb: zariadenie pre seniorov a špecializované zariadenie pre seniorov s diagnózou Alzheimer svojim klientom služby zariadenia pre seniorov a špecializovaného zariadenia 24 hodín denne 7 dní v týždni, pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, obslužné činnosti ako ubytovanie, stravovanie, a zabezpečenie záujmovej činnosti a ošetrovateľskej starostlivosti. Pre zabezpečenie poskytovania kvalitných sociálnych služieb klientom je súčasťou zariadenia veľká jedáleň a spoločenské miestnosti, ambulancia

všeobecného lekára, kaplnka, priestory pre záujmové činnosti klientov ako aj priestor pre klub dôchodcov.

Klienti budú ubytovaní v jedno a dvojlôžkových izbách so samostatným hygienickým zariadením a inteligentným signalizačným zariadením na privolanie personálu. Domov seniorov HRONOV, poskytuje komplexnú celoročnú pobytovú sociálnu starostlivosť približne pre 40 klientov. Celý objekt je prispôsobený pre osoby s obmedzeným pohybom, t.j. je vybudovaný bezbariérový.

V zariadení pre seniorov s celoročnou formou poskytovania sociálnych služieb podľa § 35 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov sa budú vykonávať odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti na zabezpečenie vykonávania týchto činností alebo utváranie podmienok na ich vykonávanie v rozsahu stanovenom v zákone o sociálnych službách. Cieľovou skupinou sú osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby so stupňom odkázanosti **najmenej IV.** alebo osoby ktoré dovърšili dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebujú z iných vážnych dôvodov. Takáto služba sa bude poskytovať **20 prijímateľom.**

Špecializované zariadenie s celoročnou formou poskytovania sociálnych služieb v zmysle § 39 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov má cieľovú skupinu osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a ich stupeň odkázanosti je najmenej V. a zároveň majú zdravotné postihnutie Alzheimerova choroba. Takáto služba sa bude poskytovať **20 prijímateľom.**

Klientom sa:

α) Poskytuje

1. Pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby
2. Sociálne poradenstvo
3. Sociálna rehabilitácia
4. Ubytovanie
5. Stravovanie
6. Upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva
7. Osobné vybavenie

β) Utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí

χ) Zabezpečuje záujmová činnosť

Obec Brusno poskytuje aj tieto sociálne služby:

- dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom)
- funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok
- návštevy jubilujúcich starších občanov (narodeniny, výročia svadby)
- stretnutia dôchodcov
- uvítanie do života novorodencov obce
- pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia)
- poskytovanie finančnej podpory odkázaným (jednorazová sociálna dávka).

Zodpovednosť obcí za uspokojovanie sociálnych služieb občanov nie je chápaná tak, že obec je povinná zriadiť všetky sociálne služby vlastnými silami, ale ide o to, aby potrebné sociálne služby boli občanom dostupné. Preto výpočet orientačnej potreby sociálnych služieb je stanovený bez ohľadu na poskytovateľa sociálnej služby.

Tabuľka č. 3 : Orientačná potreba v porovnaní s kapacitami je nasledovná:

	Predpokladaná potreba	Existujúce sociálne Služby	Rozdiel
Zariadenie pre seniorov (alebo špecializované zariadenie)	30	0	-30
Zariadenie opatrovateľskej služby (vrátane denného stacionára)	10	0	-10
Opatrovateľská služba	5	3	-2

Zdroj: vlastné spracovanie, stav k 4/2018

V súvislosti s procesom DI je potrebné uvažovať o posilnení pobytových sociálnych služieb, opatrovateľskej služby formu terénnej služby a posilnením ambulancnej formy sociálnej služby, a to prípadným zriadením ďalšieho denného stacionára.

Tieto formy sociálnej služby rešpektujú najviac súkromie, nevytrhávajú občanov z ich prirodzeného prostredia a umožňujú im väčšiu spoluprácu s rodinou a komunitou, čím je možné výrazne prispieť ku kvalitnému prežitiu života seniora

2.3. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Obec Brusno v budúcnosti už nepočíta s významným nárastom počtu obyvateľov najmä v kategórii predproduktívneho a produktívneho veku, je potrebné počítať aj s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku. Štatistické údaje nám ukazujú postupný nárast obyvateľstva v poproduktívnom veku a ako i nárast počtu detí.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

- rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:

- poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia
- nepriaznivého zdravotného stavu
- dovŕšenia dôchodkového veku
- terénnej sociálnej služby
- rozšírenie bytovej výstavby – podpora opráv existujúcich obydlí, nárast obyvateľstva
- doriešiť bezbariérovosť v obci
- rozšírenie poskytovania sociálnej služby v zariadení
- rozšíriť možnosť stravovania odkázaných osôb

SWOT analýza (sociálna oblasť, sociálne služby)

Silné stránky:

- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom
- existencia vybraných sociálnych služieb – terénna sociálna práca, opatrovateľská služba
- záujem komunity obce a angažovanosť samosprávy v rozvoji sociálnej oblasti (existencia strategických dokumentov)
- vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu niektorých oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity
- pokoj vidieckeho prostredia
- blízkosť turisticky atraktívneho miesta
- existencia pedagogického dozoru
- dobrá spolupráca obecného úradu so školou
- existencia infraštruktúry na voľnočasové aktivity
- existencia vybraných sociálnych služieb – opatrovateľská služba, terénna sociálna služba, sociálne zaradenie s pobytom
- existencia poskytovateľov zdravotnej starostlivosti

- aktívna činnosť komisie sociálno - zdravotnej
- nízka nezamestnanosť
- udržiavané staré zvyky a tradície obce
- fungujúci klub dôchodcov
- existencia organizácií zdravotne postihnutých

Slabé stránky:

- nedostatočná integrácia PZS a sociálnych služieb,
- nezodpovedajúca štruktúra PZS
- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby
- nízka miera zapojenia všetkých subjektov a ich koordinácia pri poskytovaní sociálnej starostlivosti integrovaným spôsobom
- nepostačujúci počet kvalifikovaných zamestnancov, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb
- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb
- migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia
- nepriaznivý demografický vývoj, vysoký index starnutia
- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb a odmeňovanie sociálnych pracovníkov
- migrácia mladej generácie
- nedostatočná informovanosť verejnosti a zapojenie komunity (dobrovoľníkov) do komunitne poskytovaných sociálnych služieb,
- nie je komplexne vyriešená bezbariérovosť v obci
- chýba doplnková infraštruktúra napr. komunitné centrum

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov
- sieťovanie poskytovateľov a integrácia služieb SS a ZS
- cielenosť opatrení podľa miestnych potrieb
- rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov
- rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií
- podpora a rozvoj dobrovoľníctva
- vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce
- preventívne programy pre občanov so závislosťami

- využívanie informačných komunikačných technológií a nových technológií v sociálnych službách, vznik nových sociálnych služieb poskytovaných komunitou
- možnosti viaczdrojového financovania vrátane európskych fondov
- podpora procesu deinštitucionalizácie
-

Ohrozenia:

- z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality – nedostupnosť sociálnych služieb
- možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví
- nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií
- nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby
- nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií obce, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb
- postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity
- nízke príjmy seniorov neumožňujúce platiť za služby
- neisté finančné zabezpečenie už existujúcich aktivít
- zvyšovanie segregácie a chudoby
- absencia spolupráce mesto – vidiek a integrácie služieb
- neochota financovať alternatívne, pilotné a inováčné služby
- vysoká miera „inštitucionalizácie služieb“

Vyhodnotením pôsobiacich faktorov je zrejmé, že existuje nerovnováha v pomere rozsahu silných stránok k prvkom a javom, ktoré pôsobia ako slabé stánky. Počet a hlavne pôsobenie slabých stránok je v prevahe nad silnými. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak by tento stav v spoločnosti pretrvával a neriešil by sa, mohli by nastať negatívne javy ako:

- vznik a narastanie sociálneho napätia v komunite obce
- pokles súčasnej úrovne už poskytovaných sociálnych služieb
- pokles alebo strata dôvery v oficiálne orgány obce a ich schopnosť riešiť problémy v sociálnej oblasti

Prioritami rozvoja sociálnych služieb v uplynulých rokoch bolo najmä zabezpečenie vybraných sociálnych služieb s dôrazom na ambulantné a terénne služby – opatrovateľskej a terénnej služby (priorita č.1), rozšírenie sociálnych služieb o možnosti pobytových služieb pre obyvateľov obce (priorita č. 2) priamo v obci Brusno, alebo mimo obce (priorita č.3) v spolupráci s Banskobystrickým samosprávnym krajom, zabezpečiť stravovanie pre starších

občanov (priorita č. 4), venovať pozornosť neprispôsobivým občanom ako osobitným príjemcom sociálnych dávok a vytváraním možností ich začleňovania. V rámci projektov revitalizácie obce, rekonštrukcie a výstavby verejnej infraštruktúry obec zlepšila bezbariérovosť v obci.

V ďalších rokoch bude potrebné venovať pozornosť bytovej výstavbe a podpore obnovy bytového fondu najmä pre mladé rodiny, investíciám do infraštruktúry pre integráciu sociálnych služieb a služieb zdravotnej starostlivosti a využívaniu nových technológií v poskytovaní sociálnych služieb.

III STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Sociálne „znevýhodnené“ skupiny v obci Brusno môžeme rozdeliť na:

- a) SENIORI,
- b) DETI, MLÁDEŽ a RODINA
- c) OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM
- d) OSOBY V ŤAŽKÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH

Ku skupinám často zaradovaným v rámci cieľových skupín patrí aj skupina – osoby aktívne v komunitách.

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie vhodnými sociálnymi službami a sociálnym poradenstvom.

Sociálne dávky

Dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke tým, že sú nízke, viac motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu. Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov.

Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoc v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov, platných od 1. 1. 2004.

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a osôb, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a tieto osoby si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s ním spoločne posudzujú najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie,
- základné vybavenie domácnosti,
- zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa,
- na mimoriadne liečebné náklady.

Túto dávku možno poskytnúť do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima. V súčasnosti dávku vypláca obec.

Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách. Okrem dávky v hmotnej núdzi štát prostredníctvom úradov práce, sociálnych vecí a rodiny poskytuje aj iné sociálne dávky pre rodiny, pre zdravotne postihnutých a pod.

3.1 Ciele a priority cieľovej skupiny SENIORI

Hlavný cieľ : *Vytváranie podmienok pre aktívne starnutie seniorov a ich zotrvanie v prirodzenom prostredí*

Identifikácia problémov

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc, osamelý senior
- osoby so zdravotnými problémami – ich podiel sa zvyšuje,
- nie je vyriešená bezbariérovosť všetkých verejných priestorov obce

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli určený vek pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity.

Túto skupinu je možné charakterizovať týmito spoločnými prejavmi:

- o predlžovanie individuálneho aj priemerného veku,
- o nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci,
- o vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny, zmeny v postavení,
- o stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity napr. svojpomoc.

Z hľadiska početnosti ide o jedinú sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Tabuľka č. 4 Obyvateľstvo podľa jednotlivých vekových skupín k 31.12.2017

Vek.skupina	Počet obyvateľov	% zastúpenie
0– 18 rokov	344	16,2 %
19– 40 rokov	592	27,9 %
41– 60 rokov	645	30,3 %
61-80 rokov	466	21,9 %
81-97 rokov	80	3,7 %

	Komunitný plán obce Brusno 2018 - 2023	
	Spolu	2127
		100 %
Zdroj: evidencia obyvateľstva obce Brusno		

Tabuľka č.5: Vývoj počtu obyvateľov obce Brusno v rokoch 2010,2014, 2017

Rok	Počet obyvateľov	Vývoj počtu obyv.
2010	2112	Východisková hodnota
2014	2124	+
2017	2127	+

Pre cieľovú skupinu SENIORI boli stanovené priority:

- 1. Posilniť komunitný charakter sociálnych služieb**
- 2. Zvyšovať kvalitu a kapacitu sociálnych služieb**
- 3. Podporovať aktiváciu seniorov v komunitnom prostredí**

Priorita 1. : Posilniť komunitný charakter sociálnych služieb pre seniorov

Opatrenie 1.1. Posilnenie a skvalitnenie ambulantných a terénnych sociálnych služieb

Aktivita 1.1.1 Zmapovanie potrieb rodinných opatrovateľov

Aktivita 1.1.2 Zabezpečenie podpory pre rodinných opatrovateľov

Opatrenie 1.2 Zabezpečenie dostupnosti odľahčovacej služby

Aktivita 1.2.1 Vytvorenie pravidiel pre zabezpečenie odľahčovacej služby pre rôzne cieľové skupiny na území mesta

Aktivita 1.2.2 Zabezpečenie dostupnosti odľahčovacej služby v spolupráci so ZSS Nádej

Aktivita 1.2.3 Zabezpečenie informovanosti o odľahčovacej službe pre rodin. Opatrovateľov

Opatrenie 1.3 Zriadenie denného stacionára v obci

Priorita 2: Zvyšovať kvalitu a kapacitu sociálnych služieb pre seniorov

Opatrenie 2.1 Zvýšenie kapacity ZSS Nádej – prestavbou resp. výstavbou nového ZSS

Aktivita 2.1.1 Rozšírenie kapacity ZSS Nádej v rámci projektu IROP o 12 miest

Opatrenie 2. 2 Modernizácia existujúceho ZSS Nádej za účelom skvalitnenia soc. služieb

Aktivita 2.2.1 Poskytovanie rehabilitácie klientom , vytvorenie podmienok pre ergoterapiu a relaxáciu klientov, realizácia canisterapie pre klientov

Aktivita 2.2.2 Zatraktívnenie vonkajšieho areálu ZSS Nádej- špecializované zariadenie pre voľno časové aktivity klientov

Opatrenie 2.3 Zabezpečiť aktívne poskytovanie stravovania pre seniorov

Priorita 3: Podporovať aktiváciu seniorov v komunitnom prostredí

Opatrenie 3.1 Realizovať Program aktívneho starnutia

Opatrenie 3.2 Participácia seniorov na rozhodovacom procese v obci

Opatrenia 3.3 Podpora účasti seniorov na podujatiach v obci

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí, zatiaľ je to jediná forma terénnych sociálnych služieb v komunite obce pre kategóriu seniorov. Obsah a rozsah jej poskytovania je prevažne zameraný na samotnú a limitovane chápanú opatrovateľskú službu poskytovanú len v časovo úzko vymedzenom rozsahu, ktorý dovoľuje vykonávať len vlastné úkony pomoci a ošetrovateľských činností.

Celodenné poskytovanie opatrovateľskej služby v súčasnosti nie je zabezpečované ani jednému z klientov. V súčasnej dobe jedna opatrovateľka zabezpečuje pomoc pri niektorých úkonoch sebaobsluhy a starostlivosti o domácnosť 3 prijímateľom tejto služby. Náklady na opatrovateľskú službu sú hradené v súlade s VZN č. 99/2015 účinným od 15.07.2015 o poskytovaní opatrovateľskej služby, schváleným obecným zastupiteľstvom.

3.2 Ciele a priority cieľovej skupiny DETI, MLÁDEŽ A RODINA

Hlavný cieľ : *Zabezpečovanie potrieb rodinám žijúcich v obci s ohľadom na ich špecifické požiadavky a sociálnu situáciu*

Z analýzy súčasného stavu poskytovaných služieb pre túto cieľovú skupinu vyplynulo, že v obci chýbajú sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (najmä služba včasnej intervencie).

Identifikácia problému

- chýba vyhl'adávací činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc
- deti zo sociálne slabších rodín nemajú stravovacie návyky
- nevhodné trávenie voľného času
- rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima

Mládež v obci je organizovaná, infraštruktúra na zabezpečenie činnosti voľného času sa nachádza v Základnej škole s materskou školou v Brusne, v Centre voľného času pri ZŠ s MŠ v spolupráci s obecným úradom. V obci sa nachádzajú tenisové kurty, telocvičňa, posilňovňa a multifunkčné ihrisko pri Základnej škole. Hlavnou úlohou Miestneho kultúrneho strediska v obci je udržiavať, podporovať a rozvíjať kultúrne a duchovné hodnoty, starať sa o národné kultúrne dedičstvo, rozvíjať miestne a celonárodné hodnoty a tradície, podieľať sa na vytváraní nových, podporovať a rozvíjať na dobrovoľnej báze tvorivé

záujmovo-umelecké, vzdelávacie a voľnočasové aktivity jednotlivcov i rôznych skupín obyvateľstva. V obci je možnosť športového vyžitia mládeže na vysokej úrovni.

Výborná je vzájomná spolupráca obce so školou. Deti sa aktívne zapájajú do podujatí organizovaných obcou, napr. pre dôchodcov, pre matky na Deň matiek, pripravujú program pri varení Čipkárskeho. Akt privítania detí do života je obcou organizovaný pravidelne.

Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu na podporu detí zo sociálne slabších rodín, obec poskytuje finančnú podporu príspevkom na stravovanie v školskej jedálni a plánuje zlepšiť vzájomnú informovanosť a spoluprácu s úradom práce v oblasti finančnej podpory detí zo sociálne slabších rodín a sociálne slabších rodín. Obec poskytuje pomoc v naliehavých prípadoch, ak je život dieťaťa ohrozený alebo je ohrozený jeho psychosomatický vývoj.

Pre cieľovú skupinu DETI, MLÁDEŽ A RODINA boli zadefinované 4 priority:

- 1. Vybudovať základnú sieť služieb pre podporu rodín s deťmi**
- 2. Posilniť a rozvíjať preventívne aktivity**
- 3. Podporovať inklúziu detí, mladých ľudí a ich rodín**
- 4. Zabezpečiť sociálne bývanie pre rodiny s deťmi**

Priorita 1. Vybudovať základnú sieť služieb na podporu rodín s deťmi

Opatrenie 1.1 Vytvorenie služby včasnej intervencie

Opatrenie 1.2 Rozšírenie a skvalitnenie terénnej sociálnej práce v rodinách

Opatrenie 1.3 Podpora zosúladenia rodinného a pracovného života

Aktivita 1.3.1 Prieskum záujmu rodín o poskytovanie služby v jasliach – vybudovanie

Priorita 2: Posilniť a rozvíjať preventívne aktivity

Opatrenie 2.1 Podpora rozvoja osvetových a preventívnych programov pre deti, mládež a rodinu

Aktivita 2.1.1 Kurz finančnej gramotnosti pre rodičov

Aktivita 2.1.2 Kurzy praktického rodičovstva

Aktivita 2.1.3 Prednášková činnosť pre MŠ ZŠ, verejnosť zameraná na prevenciu závislosti

Opatrenie 2.2 Vytváranie podmienok pre preventívne voľno časové aktivity pre deti, mládež a rodinu

Aktivita 2.2.1 Obnova a revitalizácia športovísk v areály ZŠ s ohľadom na potreby detí so ZP

Aktivita 2.2.2 Výstavba nových detských ihrísk

Opatrenie 2.3 Eliminácia záškoláctva a predchádzanie sociálno – patologickým javom

Priorita 3 : Podporovať inklúzie detí, mladých ľudí a ich rodín

Opatrenie : 3.1 Vytvorenie podmienok pre inkluzívne vzdelávanie detí v ZŠ a MŠ

Aktivita 3.1.1 Zabezpečenie inkluzívneho vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v MŠ

Aktivita 3.1.2 Zvýšenie počtu asistentov učiteľov v ZŠ

Priorita 4 : Zabezpečiť sociálne bývanie pre rodiny s deťmi

Opatrenie 4.1 Zabezpečiť sociálne bývanie s podpornou sociálnou službou

Aktivita 4.1.1 Spracovať Konceptiu riešenia sociálneho bývania na území obce

3.3. Ciele a priority cieľovej skupiny OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Hlavný cieľ : Vytváranie podmienok pre inklúziu a zlepšenie života ľudí so zdravotným znevýhodnením

Identifikácia problému

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov so zdravotnými problémami, ŤZP
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou, odborníkmi
- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby
- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci

Ide o skupinu občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy. Každý druh postihnutia má rozdielne dopady na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb čo sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti.

V spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny je možnosť vytvorenia chránenej dielne pre zamestnanie zdravotne postihnutej osoby. Zároveň je potrebné

zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.

Pre cieľovú skupinu OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM boli stanovené

4 priority :

- 1. Posilniť a skvalitniť sieť sociálnych služieb pre ľudí so zdravotným postihnutím**
- 2. Zlepšiť zamestnanosť ľudí so zdravotným postihnutím**
- 3. Zlepšiť prístupnosť verejných priestranstiev v obci**
- 4. Podporovať inklúziu občanov so zdravotným postihnutím**

Priorita 1: Posilniť a skvalitniť sieť sociálnych služieb pre ľudí so zdravotným postihnutím

Opatrenie 1.1 Prieskum potrieb rodín so zdravotne postihnutými členmi

Aktivita 1.1.1 Zmapovanie potrieb rodín so zdravotne postihnutým členom

Opatrenie 1.2 Posilnenie opatrovateľskej služby

Opatrenie 1.3 Rozvoj terénnej sociálnej práce

Opatrenie 1.4 Rozvoj odľahčovacej služby

Priorita 2 : Zlepšiť zamestnanosť ľudí so zdravotným postihnutím

Opatrenie 2.1 Zlepšiť prípravu občanov so ZP na zamestnanie

Aktivita 2.1.1 Pracovná rehabilitácia prostredníctvom tvorivých dielní

Opatrenie 2.2 Podporovať zamestnávanie osôb so ZP

Aktivita 2.2.1 Zriadiť v obci sociálny podnik

Priorita 3 : Zlepšiť prístupnosť verejných priestranstiev v obci

Opatrenie 3.1 Odstraňovanie bariér v prostredí a zabraňovanie vzniku nových bariér

Opatrenie 3.2 Budovanie orientačných a informačných systémov pre osoby so ZP

Priorita 4 : Podporovať inklúziu občanov so zdravotným postihnutím

Opatrenie 4.1 Podpora inkluzívneho vzdelávania

3.4. Ciele a priority cieľovej skupiny OSOBY V ŤAŽKÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH

Hlavný cieľ : Zlepšenie životných podmienok ľudí v ťažkých životných situáciách

Cieľová skupina Osoby v ťažkých životných situáciách zahŕňa :

- **jednotlivcov, ktorí sa ocitli v krízovej situácii** – ľudia bez domova, obeť týrania...
- **členov marginalizovaných komunit**

Vzhľadom na náročnosť sociálnej práce s touto cieľovou skupinou, je potrebné koncentrovať našu pozornosť **na nasledujúce okruhy :**

- **koordinácia pomoci tejto cieľovej skupine**
- **nastavenie služieb krízovej intervencie tak, aby na seba logicky nadväzovali**
- **prepojiť poskytovanie sociálnych služieb s riešením bývania a zamestnania**

Identifikácia problémov

- skupina občanov, ktorá stratila záujem o prácu a zamestnanie
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, sprostredkovanie príležitostných prác, podporovanej práce
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou a odborníkmi,
- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc
- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami

V spolupráci s ÚPSVaR Banská Bystrica sa obec podieľa na realizácii národných projektov zameraných na aktivačnú činnosť, organizuje verejnoprospešné práce alebo využíva dlhodobo nezamestnaných na menšie obecné služby. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobo nezamestnaní občania sa stavajú čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrúvania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce.

Pre cieľovú skupinu OSOBY V ŤAŽKÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH boli stanovené 4 priority :

- 1. Rozširovať sociálne služby zamerané na riešenie ťažkých životných situácií občanov**
- 2. Podporovať zamestnateľnosť osôb v ťažkých životných situáciách**
- 3. Podporovať sociálne bývanie**
- 4. Posilňovať inklúziu ľudí z marginalizovaných komunít**

Priorita 1: Rozširovať sociálne služby zamerané na riešenie ťažkých životných situácií občanov

Opatrenie 1.1 Koordinácia pomoci osobám v ŤŽS a marginalizovaným skupinám občanov v obci

Aktivita 1.1.1 Realizácia spoločných aktivít/podujatí

Opatrenie 1.2 Rozvoj služieb krízovej intervencie pre osoby v ŤŽS

Priorita 2 : Podporovať zamestnateľnosť osôb v ŤŽS

Opatrenie 2.1 Podpora pracovnej terapie osôb v ŤŽS a členov MRK

Opatrenie 2.2 Rozvoj služieb zamestnanosti pre osoby v ŤŽS

Aktivita 2.2.1 Otvorenie sociálneho podniku

Priorita 3 : Podporovať sociálne bývanie

Opatrenie 3.1 Cenovo dostupné bývanie pre všetky cieľové skupiny

Priorita 4 : Posilňovať inklúziu ľudí z marginalizovaných komunít

Opatrenie 4.1 Podpora výchovných a vzdelávacích programov zameraných na rozvoj členov MRK

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť niektoré jej kategórie len odhadnúť. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou exklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasivite, nevplývajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.

Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie

sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám v rodinách. Obec poskytuje jednorazovú dávku v hmotnej núdzi.

Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčinnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

V obci nie je vytvorené Komunitné centrum. Úlohou komunitného centra v zmysle zákona je účinne pomáhať sociálne slabším a neprispôsobivým občanom, osvojovať si správne návyky pre ďalšie uplatnenie v živote. Vytvorenie komunitného centra je podmienené špecifickými kritériami, v prípade ak obec kritériá splní, bude o zriadení komunitného centra uvažovať.

Východiskovým dokumentom pre plánovanie, rozvoj a financovanie služieb vrátane sociálnych služieb na území obce Brusno je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Pre sociálnu oblasť má obec plánované opatrenia, aktivity a projekty smerujúce k naplneniu strategického cieľa:

„Strategický cieľ: Zabezpečiť kvalitnú a dostupnú zdravotnú starostlivosť všetkým obyvateľom obce s prepojením na ostatné verejné služby“

Okrem uvedeného PHSR bol v obci realizovaný prieskum potrieb, zisťovanie potrieb obyvateľstva a analýza súčasného stavu.

IV REALIZAČNÁ ČASŤ

4.1 Rozvoj ambulantných, terénnych a pobytových sociálnych služieb

Na základe získaných podkladov z analýzy strategických dokumentov, analýzou východiskovej situácie a názorov občanov a posúdenia budúceho možného vývoja boli navrhnuté pre Komunitný plán 3 priority v súlade s regionálnymi a národnými stratégiami.

Priorita 1

Prepojiť systém sociálnych a zdravotných služieb do systému dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti poskytovaných komunitou

1.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

- a) podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb,
- b) rozvoj a podpora vytvárania nových ambulantných sociálnych služieb a nových kapacít pobytových sociálnych služieb,
- c) zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania infraštruktúry pre poskytovanie sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti,
- d) podpora kontinuálneho vzdelávania zamestnancov v oblasti sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti.

Obec Brusno bude prioritu naplňat' nasledovne:

- podporou projektov s pobytovou formou sociálnych služieb,
- podporou opatrovateľskej služby u občanov, ktorí sú na tento druh sociálnej služby odkázaní so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí,
- zabezpečením poskytovania sociálnej služby v prípade potreby iným spôsobom napríklad pobytom v zariadení spolupracovať s najbližšími zariadeniami akreditovanými POSK,
- rozšírením možností poskytovania stravovania starších a odkázaných osôb
- preskúmaním nových možností poskytovania finančnej pomoci, resp. inej pomoci nefinančnej pomoci pre občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami,
- cieľovými aktivitami podporiť začlenenie spoločensky neprispôsobivých obyvateľov,
- podporou tvorby projektov umožňujúcich poskytovať nové sociálne služby podľa potrieb obyvateľov – jednotlivé cieľové skupiny,
- postupným riešením bezbariérovosti v obci (v nových a rekonštruovaných objektoch),
- aktualizáciou a schválením VZN uplatňovať zásady finančnej podpory v oblasti sociálnych služieb a vytvoriť podmienky pre viaczdrojové financovanie sociálnych a zdravotných služieb,
- udrжанím cenovo dostupných sociálnych služieb,
- aktivizáciou seniorov – ponuka a dostupnosť voľnočasových aktivít, rehabilitačných a rekreačných aktivít, ďalším vzdelávaním o aktívnom starnutí,
- obnovou bytového fondu v obci pre mladé rodiny vytvoriť podmienky pre zabezpečenie kvality a dostupnosti komunitných sociálnych služieb (podpora dobrých medzigeneračných vzťahov, dobrovoľníctvo a svojpomocné aktivity).

Na dosiahnutie tohto cieľa využívať koordinovaný postup všetkých poskytovateľov sociálnych služieb a zdravotných služieb v obci, efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných

finančných zdrojov, zlepšenie spolupráce v širšej spádovej oblasti a VÚC, zapojenie zamestnávateľov a mimovládnych organizácií do vytvárania podmienok v oblasti poskytovania sociálnych a zdravotných služieb na území obce.

Ukazovateľ:

%podiel integrovaných služieb

%podiel prijímateľov ambulantných a terénnych sociálnych služieb

Priorita 2 : Zvýšiť informovanosť a zapojenie verejnosti

2. 1. Podpora informovanosti, vzdelávania a prevencie

- a) príprava a realizácia tematických vzdelávacích podujatí pre verejnosť, zabezpečenie vyhľadávacej činnosti a sociálneho poradenstva,
- b) zapojenie sa obce do národných programov a kampaní,
- c) podpora dobrovoľníctva a neziskového sektora v obci vrátane poskytovateľov SS v širšom regióne,
- d) zabezpečenie monitoringu sociálnych a zdravotných potrieb obyvateľov, zriadenie schránky podnetov/návrhov a pripomienok.

Obec Brusno bude prioritu naplňat' nasledovne:

- publikovaním informácií /informačných materiálov o poskytovaných sociálnych službách pre občanov obce Brusno (podľa jednotlivých cieľových skupín), monitoring ich potrieb a návrhov,
- organizovaním tematicky orientovaného vzdelávacieho podujatia pre verejnosť v spolupráci s základnou školou a ZUŠ, neziskovými organizáciami a poskytovateľmi SS minimálne raz ročne, prípadne ako súčasť iných tradičných podujatí v obci,

Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné zapojiť všetkých aktérov vhodným spôsobom do vytvárania podmienok pre komunitne poskytované sociálne služby v širšom území a to nielen poskytovateľov sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti, ale aj ostatné neziskové organizácie, cirkev, podnikateľské subjekty a subjekty územnej spolupráce.

Ukazovateľ:

Počet dobrovoľníkov

Počet pripravených a realizovaných tematických podujatí

Priorita 3 : Zlepšovanie kvality sociálnych služieb

- a) podpora poskytovateľov sociálnych služieb v zlepšovaní kvality poskytovaných sociálnych služieb,

- b) zabezpečením informovanosti verejnosti a pracovníkov v sociálnych službách o systémoch hodnotenia kvality sociálnych služieb na úrovni obce vrátane zabezpečenia ich účasti na pravidelnom prieskume o sociálnych službách,
- c) podpora sociálnych pracovníkov a dobrovoľníkov v ďalšom vzdelávaní a odbornej príprave, spoluprácou so vzdelávacími inštitúciami a profesijnými organizáciami/komorami.

3. 1. Podpora kontinuálneho vzdelávania pracovníkov a dobrovoľníkov v sociálnych službách

Obec Brusno bude prioritu naplňat' nasledovne:

- informovaním sociálnych pracovníkov a dobrovoľníkov a prípadne poskytovateľov sociálnych služieb o možnostiach ďalšieho odborného vzdelávania,
- realizáciou prieskumu vzdelávacích potrieb sociálnych pracovníkov a dobrovoľníkov a prípadne poskytovateľov sociálnych služieb minimálne raz za dva roky.

Ukazovateľ:

Počet účastníkov odborného vzdelávania v oblasti poskytovania sociálnych služieb

3. 2. Podpora zavádzania systému hodnotenia kvality sociálnych služieb

Obec Brusno bude prioritu naplňat' nasledovne:

- informovaním verejnosti na svojom webovom sídle o poskytovateľov sociálnych služieb so zavedením systémom hodnotenia kvality sociálnych služieb,
- realizáciou prieskumu spokojnosti a hodnotenia kvality poskytovaných sociálnych služieb minimálne raz za dva roky.

Splnenie cieľa si vyžaduje pravidelnú komunikáciu povereného pracovníka obce s poskytovateľmi sociálnych služieb a ďalšími relevantnými aktérmi (napr. UPSVaR, VÚC) a získavanie spätnej väzby od prijímateľov sociálnych služieb vrátane pravidelného informovania príslušnej komisie miestneho zastupiteľstva, prípravu a realizáciu cielených aktivít a vyhodnotenia výsledkov prieskumu vrátane návrhov na zmeny a aktualizáciu komunitného plánu.

Ukazovateľ:

Počet poskytovateľov sociálnych služieb so zavedeným systémom kvality

Počet pripravených a realizovaných tematických podujatí

Index spokojnosti s poskytovanými sociálnymi službami

4.2 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Brusno vychádza z platnej legislatívy v sociálnej oblasti a v oblasti sociálnych služieb a úzko participuje na Pláne sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce na roky 2014-2020 a je v súlade s jeho víziou, prioritami a cieľmi.

Jedným z čiastkových cieľov je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie spoločenského života v obci vrátane oblasti poskytovania sociálnych služieb. Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom programovom rozpočte sú ohrozené, legislatíva umožňujúca viaczdrojové financovanie je v schvaľovacom procese je potrebné okrem už vynakladaných a plánovaných finančných prostriedkov zahrnúť v budúcnosti do programového rozpočtu na roky 2019– 2022 (podľa navrhovaného komunitného plánu na roky 2018 – 2023) aj nové finančné zdroje, investície do infraštruktúry príp. na spolufinancovanie. Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viac zdrojového financovania. Na jednotlivé priority rozvoja sociálnych služieb stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Brusno zodpovedné osoby a časový horizont realizácie.

Presný časový harmonogram realizácie aktivít komunitného plánu bude spracovaný a predložený príslušnej komisii po schválení dokumentu.

4.3 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj komunitného plánovania. Tento plán budú priebežne monitorovať, zodpovedne posudzovať a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie.

Účasť na komunitnom plánovaní:

- písomné návrhy občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť - ústne návrhy občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predloženej návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom
- účasť obyvateľov obce na verejnom zhromaždení

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority
- získanie finančných prostriedkov na konkrétne potreby
- nové návrhy na poskytovanie sociálnych služieb

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:

Obecné zastupiteľstvo obce Brusno minimálne 1x ročne prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce.

Záver

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je dlhodobý proces. Po schválení strategického dokumentu v Obecnom zastupiteľstve obce Brusno začne realizačná fáza, ktorá bude prebiehať v období rokov 2018 až 2023. Táto etapa zahŕňa samotnú implementáciu stratégie, t.j. napĺňanie komunitného plánu sociálnych služieb prostredníctvom realizácie jednotlivých aktivít, ktoré budú podrobne rozpracované do ročných akčných plánov.

Súčasťou realizačnej fázy bude tiež priebežné sledovanie (monitoring) a vyhodnocovanie plnenia akčných plánov spravidla v ročných intervaloch. V priebehu tejto fázy budú pokračovať pravidelné stretnutia pracovných skupín pre jednotlivé oblasti, vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov a informovanie verejnosti o uskutočňovaní komunitného plánu.

Úspešnosť realizácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Brusno na roky 2018-2023 bude závisieť od organizačného a riadiaceho zabezpečenia komunitného plánovania, dostatočných finančných prostriedkov potrebných na realizáciu aktivít a aktívnej spolupráce všetkých zapojených aktérov pôsobiacich v sociálnej oblasti.

Komunitný plán je živý dokument, ktorý sa bude prispôbovať meniacim sa podmienkam, ktoré budú vyplývať z legislatívnych zmien, materiálo-finančného zabezpečenia a budú reflektovať aktuálne potreby obyvateľov obce v sociálnej oblasti.

Základná terminológia - vysvetlivky

Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel:

- a. verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok
- b. neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia

Objednávateľ sociálnej služby – je:

- a. osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb
- b. obec a vyšší územný celok - subjekt, v kompetencii ktorého je sociálna služba

Sociálna služba - je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zameranej na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život
- a podpora jej začlenenia do spoločnosti
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných
- potrieb fyzickej osoby
- riešenie krízovej sociálnej situácie
- prevenciu sociálneho vylúčenia

Sociálne bývanie

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora. Výstavbu nájomných bytov pre verejný nájomný sektor budú naďalej zabezpečovať hlavne obce. Je však potrebné vytvárať podmienky, aby sa do tejto výstavby mohli v širšej miere zapojiť aj neziskové organizácie a iné subjekty.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď. Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

Núdz

Hmotná núdz je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdz je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Osobitný príjemca je obec alebo ak je to odôvodnené iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatoú dávky a príspevkov nedosiahol účel.

ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie. Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takéto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Použitá literatúra

1. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020
2. Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na roky 2014 - 2020
3. Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
4. Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v znení neskorších predpisov
5. Výnos MPSVaR SR z 5.12.2007 č. 29775/2007 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR SR
6. Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov
7. Zákon 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele
8. Zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa v znení neskorších predpisov
9. Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov
10. Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov
11. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2012 – 2016
12. Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020
13. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020
14. Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030
15. Internetová stránka obce: www.brusno.sk
16. Všeobecne záväzné nariadenie obce Brusno č. 9/2015 o poskytovaní opatrovateľskej služby